

INNHold:

- Sjekk gjenleggene og luk uønska planter i frøengene
- Sopp sprøyting i timotei
- Sopp i rødkløver
- Ugrasbekjemping i gjenlegg uten dekkvekst
- Nå blomstrer frøengene – har du treskeren klar?
- Planlegging av tresketidspunkt
-

Vi begynner å nærme oss slutten for tiltak i frøproduksjonene. Denne gangen har vi derfor i hovedsak brukt sist ukes melding, men supplert litt etter tilbakemeldinger fra dere lesere. I tillegg har vi noen bilder fra ståa i frøenger i det siste.

Sjekk gjenleggene og luk uønska planter i frøengene

Det meste arbeidet som skal gjøres i frøengene før høstsesongen er i gang er gjort, men det er fremdeles viktig å følge med på hva som finnes av ugras i eng og gjenlegg. Noen arter er vanskeligere å rense vekk om de får stå til frøtresking og bør være fjernet før det. Dette gjelder noen ugrasarter men også kulturplanter, spesielt grasarter i grasfrøeng og annen art kløver i kløverfrøeng.

I årets plantevern katalog fra Felleskjøpet er tabellen med "Problematisk ugras- og kulturfrø i frøavl" har vi fått tre forskjellige problemkategorier hvor C er den alvorligste. Få en oversikt nå om du har arter som er i kategori C og som kan være umulig å rense ut i frøengene. I gjenleggene må disse bekjempes, i frøengene lukes om det er mulig eller en må vurdere å ikke treske deler av enga hvor disse ugrasene finnes. Ugras i kategori B vil føre til stort rensesvinn om de blir med i frøavlinga.

Sopp sprøyting i timotei

Har du en tett timoteiåker bør du vurdere om det er behov for sopp sprøyting. Ikke så aktuelt på første års enger. Norske forsøk med sopp sprøyting i timotei frøeng har ofte vist sikre meravlinger i det mest konsentrerte frøavlsområdet i Vestfold. I andre fylker har meravlingene for sopp sprøyting ofte vært mindre og ulønnsomme. Proline 250 EC (40-80 ml) er aktuelt middel. Middelet er på off-label, så man trenger tilleggsetikett og ansvarserklæring. <https://www.froavlerlaget.no/off-label-godkjenninger/>

Noen enger har nå fått kraftig legde. Med regnværsdager bak oss og i sikte vil en måtte forvente større soppangrep enn vanlig i disse engene.

I tilleggsetiketten står det følgende om bruken:

«Fra begynnende strekning av frøenga (BBCH 31) fram til blomstring (BBCH 65).

Behandling gjøres når en ser begynnende angrep.

Når det er fare for angrep av fusarium på frøet må det brukes en dose på 60 - 80 ml ved blomstring.»

Soppsprøyting i rødkløver

Rødkløver angripes av mjøldogg, rust og andre bladfleksopper, spesielt i siste del av vekstsesongen. En av de vanligste bladfleksoppene er kløverskålsopp (se bilde).

Det ble utført forsøk med soppsprøyting i rødkløver i 2021, og her er konklusjonen fra disse forsøkene (klippet fra NIBIOs dyrkingsveiledning for rødkløverfrøavl):

For å belyse nærmere hvordan soppsprøyting påvirker soppangrep og frøavling hos rødkløver ble det i 2021 utført feltforsøk med soppmidlene Delaro (100 ml/daa), Siltra Xpro (87,5 ml/daa) og Propulse (100 ml/daa) like etter maksimal blomstring eller to uker senere. I middel for forsøk i Vestfold, Telemark og på Landvik ble det oppnådd meravlinger på 6-13%, størst for tidligste sprøyting med Delaro.

Vi har pr nå ingen godkjente soppmidler for bruk i rødkløver, men på bakgrunn av disse forsøkene kan det være aktuelt å søke Mattilsynet om dispensasjon for bruk av Delaro i rødkløverfrøeng i år.

Ugrasbekjemping i gjenlegg uten dekkvekst

Arter som legges uten dekkvekst får ofte mye ugras og behov for mange omganger med ugrasbekjempelse. Ikke la gjenleggene bli overgrodd av ugras sjøl om det er mulig å fjerne ugraset seinere både med pussing og ugrassprøyting. Store planter om høsten er en forutsetning for å lykkes med en stor frøavling allerede i første frøår, da må ikke gjenlegget bli undertrykt av ugras.

Mot to-frøblada ugras generelt er Ariane S og Starane XL/Cleave de mest aktuelle midlene, i tillegg har en midler på off-label, se på Norsk Frøavlerlags nettside: <https://www.froavlerlaget.no/off-label-godkjenninger/>. Når det skal benyttes Hussar OD og Hussar Plus OD er det viktig at gjenlegget har store nok planter, les tilleggsetiketten, flere gangers behandling er ofte nødvendig.

Engrapp

Hvis bare tofrøblada ugras: Ariane S, 200-250 ml/daa eller 50-100 ml Zypar. Hvis problemer med tunrapp, knereverumpe, markrapp eller myrrapp sprøytes med Hussar OD eller Hussar Plus OD (5 ml/daa pluss Renol el. Mero olje). Gjenta behandlinga hvis nytt grasugras spirer etter 4-6 uker. Hvis engrappen har minst 5 blad og god jord-fuktighet kan Hussar OD eller Hussar Plus OD byttes ut med Boxer (100-150 ml/daa) ved andre sprøyting, men som regel vil det heller lønne seg å ta en ny runde m/Hussar.

Rødsvingel

Hovedsakelig tofrøblada ugras på frøplantestadiet: Ariane S, 200-250 ml/daa eller 50-100 ml Zypar. Både tofrøblada ugras og tunrapp/knereverumpe på frøplantestadiet: Hussar OD eller Hussar Plus OD, 5-10 ml/daa + Renol eller Mero olje (50 ml/daa). Rødsvingel skal ha 2-3 blad og være 2-3 cm høy ved sprøyting.

Sauesvingel

Hovedsakelig tofrøblada ugras på frøplantestadiet: Ariane S, 200-250 ml/daa eller 50-100 ml Zypar. Både tofrøblada ugras og tunrapp/knereverumpe på frøplantestadiet: Hussar OD eller Hussar Plus OD, 5 ml/daa uten olje. Behandlinga gjentas om nødvendig etter 3-6 uker når nytt grasugras spirer.

Bladfaks

Ca. en måned etter såing bekjempes både tofrøblada ugras og tunrapp/knereverumpe på frøplantestadiet: Hussar OD eller Hussar Plus OD, 5 ml/daa uten olje. Behandlinga gjentas om nødvendig etter 3-6 uker når nytt grasugras spirer.

Strandrør

2-3 uker etter såing på 2-bladstadiet bekjempes tofrøblada ugras med Ariane S (200-250 ml/daa), Starane XL/Cleave (80-100 ml/daa) eller 50-100 ml Zypar. Uønska grasarter bekjempes på seinsommeren med punktsprøyting

Nå blomstrer frøengene – har du treskeren klar?

De siste par dagene har vi sett pollenskyene over både rødsvingel og engrapp. Da nærmer vi oss også hurtig tresking. Treskeren må være klar både med hensyn til rense- og skjæreapparat, men den skal også være reingjort godt. Dette har Vestfold Frøavlslag, med hjelp fra Ragnar Lensberg, tidligere laget et informasjonsskriv om som dere finner her: [Reingjøring av tresker.](#)

Nå har Ragnar bidratt til en informasjonsvideo om treskerreingjøring, Norwegian Agro Machinery har stått for filming og publisering på sin Youtubekanal. Denne er det verdt å se på! [Link til treskerreingjøringsvideo.](#)

Planlegging av tresketidspunkt

Siden sist er vi blitt gjort kjent med at bladfaks har manglet i tabellen under. Etter kontakt med Trygve Aamlid har vi kommet fram til tidene som er referert under. Siden bladfaks er lite utsatt for dryssing blir den tresket kun en gang. Trygve hadde derfor ingen tall på tid til skårlegging.

Blomstring har startet i de tidligste grasfrøengene. Både i engrapp og i rødsvingel (sorten Lystig) er det sett pollenskyer over frøengene de. Dersom en tar utgangspunkt i tabellen under, kan en forvente tresking 16.-19.juli av rødsvingel og 21-26.juli av engrapp i disse frøengene.

Dersom du ønsker å vite en estimert tid for tresking er det derfor lurt å følge med på blomstringstidspunktet i enga di.

Tabellen under viser hvor lang tid en regner det går fra blomstring til tresking i de ulike artene, men været i modningstida er avgjørende, tabellen er ikke en fasit.

Art	Dager fra skyting til blomstring	Dager fra blomstring til:	
		Skårlegging	Direktetresking
Timotei	19	35	43
Flerårig raigras	15	33 (30-37)	40-45
Engsvingel	15	22-25	28-32
Rødsvingel	21	25	32-35
Hundegras	21	25-28	32-35
Engrapp	16	25-33	35-40
Engkvein		21(?)	
Bladfaks	Som timotei		Ca 40
Hvitkløver		23-28 (nedsviing)	
Rødkløver		30-35 (nedsviing)	42-50

I kløverartene kan en ikke kun se på hvilken dag det er maksimal blomstring. Det må samtidig være godt vær for de pollinerende insektene, vi skal altså ha tilstrekkelig tørt og varm vær den dagen som vi legger til grunn for beregningen. I hvitkløver har det vært godt nok vær lenge!

I dyrkingsveiledningen står det følgende om blomstring og modning i rødkløver:

«Blomstringa hos rødkløver starter gjerne i månedsskiftet juni/juli og når maksimum ca 3 uker seinere. Deretter avtar blomstringa, men det er vanlig at enkelte hoder er i blomst helt fram til slutten av august. Vanligvis regner vi ca 5 uker fra blomstring til frømodning. På grunn av langvarig blomstringsperiode blir frømodninga ofte ujamn, og det er vanskelig å bestemme optimal høstetid.»

I flerårig raigras må vi følge med i blomstringen ved å studere småaksene. Blomstringen starter ca. midt på akset, og i småakset er det blomsteranleggene nederst som starter først. Det er normalt at blomstringen i raigras strekker seg over lang tid, men under ugunstige forhold, regn, kan den bli ekstra lang, i år er derimot forholdene tørre og varme og vil sikkert føre til en mer ensartet modning.

Timoteieng hos Knut Roger Klavestad i Skjeberg. Flotte, lange topper. Foto: Trond Gunnarstorp.

Sauesvingel hos Gudbrand Sølvsberg på Nes H. Markvandring sist fredag.

Timoteieng hos Andras Berg, Helgøya. Timoteien er stråforkortet en gang, men fortsatt lang. Markvandring i Hedmark og Oppland Frødyrkerlag. Foto: Harald Solberg

Ferieavvikling

Rådgiverne tar ferie i løpet av sommeren, dere finner oversikten her. Skulle din rådgiver ha ferie er det helt i orden å ringe en av dem som er på jobb.

Uke	26	27	28	29	30	31	32
Dato	27/6-3/7	4/7-10/7	11/7-17/7	18/7-24/7	25/7-31/7	1/8-7/8	8/8-15/8
Astrid Gissing			x	x	x		
Silja Valand			x			x	x
John Ingar Øverland	x	x	x				
Trond Gunnarstorp			x	x	x		
Harald Solberg		x	x	x	deler		

Frønytt og frøartikler - les dem på www.froavlerlaget.no

Gikk du glipp av sist nummer av Frønytt, eller ønsker du å finne andre nyttige dokumenter som omtaler forsøksresultater, spesielle arbeidsoperasjoner eller annet rundt frødyrking – klikk deg inn Frøavlerlagets hjemmeside. Her samler vi nyttige dokumenter.

Ønsker du å sjekke dyrkingsveiledningen for den arten/ de artene du dyrker finner du den hos NIBIO, ved å klikke [her](#)

Frøavlslrådgivere:

Silja Valand	Norsk Landbruksrådgiving Viken	900 89 399
John Ingar Øverland	Norsk Landbruksrådgiving Viken	958 80 143
Trond Gunnarstorp	Norsk Landbruksrådgiving Øst	481 63 082
Astrid Gissing	Norsk Landbruksrådgiving Agder	917 63 115
Harald Solberg	Norsk Landbruksrådgiving Innlandet	957 69 860